

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1139/2022
15.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у радном спору по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирко Вуковић, адвокат из ..., против туженог Привредног друштва „Colorland“ д.о.о. Београд, чији је пуномоћник Стеван Ђурић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3696/2021 од 23.09.2021. године, у седници одржаној 15.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против става првог и трећег изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3696/2021 од 23.09.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду 2П1 1882/20 од 16.03.2021. године у ставу првом изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца па је поништено решење туженог број ... од2018. године, којим се отказује уговор о раду број ... закључен са тужиоцем дана ...2013. године, као незаконито. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиоца врати на рад и распореди на радно место сходно његовој стручној спреми. У ставу трећем изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 175.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3696/2021 од 23.09.2021. године потврђена је првостепена пресуда у ставу првом и делу става другог изреке за враћање на рад, а жалба туженог је у том делу одбијена, као неоснована. У ставу другом изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке и тужба је у том делу којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоца распореди на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, одбачена. У ставу трећем изреке одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби. У ставу четвртом изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне другостепене пресуде благовремену и дозвољену ревизију изјавио је тужени, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права те је предложио да Врховни касациони суд усвоји ревизију и преиначи другостепену пресуду на начин што ће одбити тужбени захтев у целисти. Из садржине ревизије произилази да побија другостепену пресуду у ставу првом и трећем изреке.

Тужилац је поднео одговор на ревизију. Оспорио је основаност ревизије и определио трошкове за састав одговора по АТ.

Испитујући побијану пресуду по одредбама члана 408. и 441. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11...18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводи ревизије да је тужилац био упознат са местом, временом и начином повреде радне дисциплине јер се на све наведено изјаснио изјавом од 25.09.2018. године, да тужиоцу није ускраћено право на одбрану, те указивање на садржину саме изјаве, да тужилац није у конкретном случају смирио ситуацију и да није „стао у одбрану“ свог послодавца свде се на побијање чињеничног стања утврђеног током поступка и сопствено виђење конкретне ситуације од стране ревидента. Побијање чињеничног стања, као погрешно и непотпуно утврђеног, као разлог за ревизију против побијане другостепене пресуде није допуштено, према одредби члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, па ове наводе Врховни касациони суд није даље разматрао. Наводи ревидента који се тичу погрешне оцене доказа у смислу члана 8. Закона о парничном поступку такође нису разматрани јер исти не могу бити предмет ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је оспореним решењем отказан уговор о раду на основу члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду јер је прекршио радну дисциплину за време обављања рада на тај начин што је својим понашањем довео до изазивања физичког сукоба са клијентом, чиме је нарушио пословни углед послодавца. У Упозорењу о постојању отказног разлога од 18.09.2018. године, на које се тужилац изјаснио, наведено је да тужени располаже подацима о постојању отказног разлога из члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду јер је на основу изјава сведока, дана ...2018. године, тужилац учествовао у комуникацији са купцем, која је довела до физичког обрачуна. Из исказа тужиоца, саслушаног у својству парничне странке, као и сведока саслушаних током поступка утврђено је да се тужилац није наведеног дана понашао непримерено на свом радном месту, те да својим понашањем није довео до изазивања физичког сукоба са клијентом, нити је учествовао у физичком сукобу са клијентом. Утврђено је да поступање тужиоца ниједног тренутка није изашло из оквира уобичајеног стандарда понашања просечног продавца према купцу. Тужилац је примио рекламацију неодговарајуће боје, о томе обавестио директора и након што је рекламација уважена прихватио је захтев муштерије да се изврши упоређивање боје на галерији опходећи се све време пристojно, у границама нормалне комуникације и стандарда.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је претпоставка законитости решења о отказу уговора о раду да исто садржи чињенични опис радње повреде радне дисциплине у погледу места, времена и начина извршења, како би запослени знао шта му се ставља на терет и како би могао да искористи гарантовано право на одбрану, па како упозорење и оспорено решење не садрже чињенични опис радње непоштовања радне дисциплине, иста се не могу испитати, што их чини незаконитим. Из наведеног разлога је првостепени суд одлучио као у ставу првом изреке првостепене пресуде, а како је последица поништаја незаконите одлуке о престанку радног односа реинтеграција, првостепени суд је применом одредбе члана 191. Закона о раду одлучио као у ставу другом изреке првостепене пресуде.

Другостепени суд прихвата овакво становиште првостепеног суда у складу са одредбом члана 180. Закона о раду. Додаје да се, с обзиром на уопштене наводе из оспореног решења, исто не може испитати, а на шта упућују и међународни стандарди људских права одређени Конвенцијом МОП број 158. о престанку радног односа на иницијативу послодавца (члан 7.) према којој се раднику, пре него што му престане радни однос из овог отказног разлога, мора омогућити да се брани од изнетих навода, што је у конкретном случају изостало. Из наведених разлога другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у ставу првом и делу става другог изреке, којим је усвојен захтев тужиоца за враћање на рад, у складу са чланом 191. Закона о раду, али је у односу на преостали део става другог изреке првостепене пресуде првостепену пресуду укинуо и одбацио тужбу будући да распоређивање запосленог на послове који одговарају његовој стручној спреми није у надлежности суда.

Према ревизијским наводима, тужени спори правилну примену материјалног права од стране нижестепених судова. Ревидент погрешним сматра становиште нижестепених судова да понашање тужиоца није довело до изазивања физичког сукоба са клијентом и позива се на одредбе Правилника о раду и Правилника о радној дисциплини и понашању запослених у току рада, којима су регулисане радне обавезе запослених, као и обавезе поштовања радне дисциплине. Указује и на одредбе Кодекса пословне етике („Сл. гласник РС“ број 1/2016), те на обавезу избегавања сукоба између личних интереса и интереса привредних субјеката, као и на то да се привредна делатност има обављати на начин на који се не угрожава професионални углед. Позвао се на одредбу члана 191. став 7. Закона о раду и правне последице незаконитог престанка радног односа.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске разлоге туженог.

Ревизијски суд прихвата примену материјалног права, као и наводе нижестепених судова у делу у коме се истиче да је решење о отказу уговора о раду формални акт, који мора да садржи конкретизацију радње која представља отказни разлог, како у погледу начина, тако и у погледу места и времена извршења. Овакво становиште је засновано на одредби члана 185. став 1. Закона о раду, којом је прописано да решење о отказу уговора о раду обавезно садржи образложење, а наведено је сагласно и са одредбом члана 7. Конвенције МОП број 158. о престанку радног односа на иницијативу послодавца, на који члан правилно указује другостепени суд. Наведено подразумева истицање јасних и потпуних разлога о околностима под којима је учињена повреда радне дужности која према ставу послодавца води отказу уз навођење доказа из којих су те чињенице утврђене. Постојање образложења омогућава

да се конкретна радња запосленог, извршена у означеном времену, на одређеном месту и под утврђеним околностима, може идентификовати као дисциплинска повреда која према закону, општем акту или уговору о раду води отказу и како се не би пружала могућност послодавцу да у чињенични основ уводи и друге догађаје произвољно. Ваљаност образложења је услов пуноважности отказног решења.

Осим тога, неосновано ревидент указује на то да су испуњени услови за примену одредбе члана 191. став 7. Закона о раду, којом је прописано да ће, ако суд у току поступка утврди да је постојао основ за престанак радног односа, али да је послодавац поступио супротно одредбама закона којима је прописан поступак за престанак радног односа, одбити захтев запосленог за враћање на рад, а на име накнаде штете досудити запосленом износ до шест зарада запосленог. Наведено из разлога што није током поступка утврђено да је заиста постојао основ за престанак радног односа. Тужени се позвао на непоштовање радне дисциплине прописане актом послодавца и на понашање тужиоца које је такво да не може да настави рад код послодавца у смислу члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду. Са тим у вези, радна дисциплина представља општи стандард по коме сваки акт недисциплине може довести до отказа уговора о раду, под условом да је нарушавање радне дисциплине такво да запослени обзиром на процес рада и све околности случаја не може да настави рад код послодавца. Код овог отказног разлога кривица запосленог се не утврђује већ је потребно да конкретни отказни разлог мора да прати свест запосленог о недисциплини. У конкретном случају својим понашањем и односом према купцу, тужилац није показао да не поштује уобичајене и прописане стандарде понашања на радном месту и радном окружењу, као и организацију рада. Током поступка је утврђено да се тужилац критичне прилике, дана 10.08.2018. године, није непримерено понашао на радном месту, да није својим понашањем довео до изазивања сукоба са клијентом, нити је учествовао у сукобу са клијентом. Тужилац се понашао у оквиру уобичајеног стандарда понашања просечног продавца према купцу, примио рекламацију неодговарајуће боје и о томе обавестио директора и након што је уважена рекламација, прихватио захтев клијента да се изврши упоређивање боја на галерији, све време опходећи се пристојно и у границама нормалне комуникације и стандарда. Стога, не стоји позивање ревидента на одредбе Правилника о раду и Правилника о радној дисциплини и понашању запослених у току рада, којима су регулисане радне обавезе запослених, као и обавезе поштовања радне дисциплине, те одредбе Кодекса пословне етике, на које се одредбе ревидент иначе није ни позвао, како у упозорењу о постојању разлога за отказ уговора о раду, тако ни у оспореном решењу о отказу. Према томе, не произилази да је остварен отказни разлог, у непоштовању радне дисциплине прописане актом послодавца, односно понашању тужиоца, због ког не може да настави рад код туженог послодавца, у смислу одредбе члана 179. став 3. тачка 8. Закона о раду, па је следом правилна одлука нижестепених судова којима је поништено решење од отказу туженог од ...2018. године, а следом и одлука о враћању тужиоца на рад, у складу са чланом 191. став 1. Закона о раду.

Такође, другостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима стављеним у поступку и одлучио у потпуности правилном применом одредаба материјалног права, те није од утицаја што се није позвао на претходно донето решење Апелационог суда у Београду Гж1 1576/2020 године од 22.07.2020. године, којим је укинута раније донета пресуда првостепеног суда П1 3648/18 од 13.02.2020. године. Првостепени суд је, имајући у виду налог из другостепеног решења, у доказном поступку утврдио чињенично стање онако како је напред образложено, те донео на закону засновану одлуку, која је

потврђена од стране другостепеног суда, па наводи ревидента о решењу другостепеног суда, којим је раније донета пресуда првостепеног суда укинута нису од утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

На основу изложеног и члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одбио ревизију туженог, као неосновану, као у ставу првом изреке ове пресуде.

Тужиоцу је, у ставу другом изреке пресуде, одбијен захтев за накнаду трошкова одговора на ревизију обзиром да се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице из члана 154. ЗПП.

**Председник већа-судија
Бранко Станић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић